

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне й практичне значення результатів дисертації

**на тему «УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ІННОВАЦІЙ НА
ОСНОВІ РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ КРЕАТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА»**

здобувача наукового ступеня доктора філософії

Михальчука Ігоря Володимировича

з галузі знань 07 «Менеджмент та адміністрування»

за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Публічна презентація та обговорення дисертації відбулося на засіданні кафедри «Менеджменту та адміністрування» Хмельницького національного університету 8 травня 2025 року, протокол № 12. в онлайн форматі (запис додається).

В результаті аналізу опрацювання теоретичних та практичних положень дисертаційної роботи, поданих до розгляду наукових публікацій за темою дисертації, результатів виконання здобувачем освітньо-наукової програми, а також за підсумками проведення фахового семінару визначено наступне.

1.Актуальність теми дослідження. Здобувач переконливо обґрунтовує важливість та нагальність наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукового завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке.

Сучасний етап розвитку суспільств і економік у глобальному вимірі характеризується дедалі більшою невизначеністю і турбулентністю. Під впливом глобальних геополітичних процесів, пов'язаних із перерозподілом ринків і ресурсів, в багатьох країнах загострились конфлікти, зумовлені зіткненням інтересів основних економічних гравців. За цих умов підприємствам треба докладати максимум зусиль для того, щоб зберегти свою присутність на ринку та бути конкурентним.

Вирішення цих питань є надзвичайно актуальним завданням для промислових підприємств, які складають основу життєстійкості і економічного потенціалу кожної розвиненої країни. Це потребує неординарних рішень і ефективного використання інтелектуального потенціалу й креативності працівників в організаційному просторі суб'єктів господарювання – для того, щоб результати інноваційної діяльності втілювались у конкурентоспроможність інновацій, підтримуючи достатній рівень конкурентоспроможності підприємств у стратегічній перспективі. Усе зазначене вказує на актуальність теми дисертаційної роботи.

2.Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано згідно планів наукової роботи Хмельницького національного університету в межах договору про науково-технічне співробітництво з Хмельницькою ОДА «Ресурсне та інституційне забезпечення сталого розвитку соціально-економічних систем» (ДР № 0120U102755) – автором обґрунтовано концепт «управління конкурентоспроможністю інновацій на основі розвитку потенціалу креативності підприємства» і доведено зв'язок потенціалу креативності промислового підприємства із його здатністю до реалізації інноваційної стратегії наступального типу.

Сукупність представлених у дисертації теоретико-методичних положень та результатів дає підстави стверджувати, що її виконання є важливою складовою науково-дослідних робіт університету.

3. Наукова новизна одержаних результатів полягає в узагальненні науково-теоретичних основ і обґрунтуванні науково-методичних та прикладних рекомендацій для удосконалення управління конкурентоспроможністю інновацій на основі розвитку потенціалу креативності підприємства; Основні наукові положення, які отримані особисто автором і визначають їх наукову новизну, полягають у наступному:

удосконалено:

- систематизацію наукових поглядів на сутність дефініції «конкурентоспроможність підприємства» з використанням морфологічного та

контент-аналізу; на відміну від інших, ознакою систематизації обрано особливості способів конкурентного протистояння суб'єктів економічної діяльності; це дало змогу довести каузальність дефініцій «конкурентоспроможність» та «інновації» співвідносно завдань управління конкурентоспроможністю підприємства і обґрунтувати доцільність використання ціннісно-орієнтованого підходу до управління конкурентоспроможністю інновацій;

- цільові орієнтири аналізу ділової активності суб'єктів економічної діяльності; на відміну від інших його запропоновано розглядати через призму впливу невизначеності й крихкості ринків на результати й напрями ділової активності; це дало змогу зробити висновок щодо потенційної спроможності промислових підприємств України до реалізації конкурентних стратегій, заснованих на креативності та інноваціях, виділивши ті чинники, які погіршують/покращують таку спроможність;

- науково-методичні підходи функціонально-вартісного аналізу для оцінювання характеристик досліджуваних об'єктів за співвідношеннями «функції-витрати»; на відміну від існуючих його запропоновано використовувати для виявлення ключових точок створення споживчої цінності у структурі бізнес-процесу виробництва інноваційних продуктів, диференціюючи їх за технологічною і когнітивною складовими споживчої цінності; це відповідає ціннісно-орієнтованому підходу в управлінні інноваційними процесами, даючи змогу чіткіше сформулювати зміст інноваційних завдань для розробників з метою досягнення вищого рівня конкурентних переваг у цих точках і підвищення загального рівня конкурентоспроможності продуктових інновацій;

дістали подальшого розвитку:

- науково-методичний підхід епістемологічного конструктивізму у дослідженні сутності когнітивних феноменів; це дало змогу сформувати морфологічний словник концепту «управління конкурентоспроможністю інновацій на основі розвитку потенціалу креативності підприємства» і дозволило

коректно оперувати абстрактно-логічними поняттями з метою акцентуації цільової спрямованості дослідження та аргументувати доцільність поєднання теорії цінності і креативного менеджменту у формуванні принципів та розробленні логічної моделі реалізації цього концепту в практичній діяльності промислових підприємств, що працюють на високодинамічних і висококонкурентних ринках;

- термінологічний апарат теорії інноватики шляхом введення дефініції «конкурентоспроможність інновацій», розглядаючи її в контексті порівняння альтернатив кінцевого варіанту реалізованих змін, які пройшли весь комплекс робіт зі створення цінності і виступають засобом задоволення певної споживчої потреби; виокремлено особливості, що відрізняють інновації внутрішні і зовнішні. Внутрішню «конкурентоспроможність інновацій» запропоновано розглядати як кращий за встановленими параметрами варіант інноваційних змін у внутрішньому середовищі підприємства, спрямований на вирішення проблеми, що погіршила/погіршує його конкурентоспроможність у стратегічній зоні господарювання. Зовнішню – як кращий спосіб задоволення потреб споживачів, що має тенденцію до зростання затребуваності цільовими аудиторіями. В обох випадках це дає змогу обирати базу для порівняльного оцінювання споживчої цінності і визначити потенціал закладеної в інновації корисності (цінності);

- сфера застосування методів експертного аналізу, які використано для оцінювання рівня достатності потенціалу креативності промислового підприємства формувати конкурентоспроможні інновації. Це дає змогу визначити точки прикладання управлінських зусиль для усунення вузьких місць у створенні креативного середовища і більш обґрунтовано підходити до вибору інноваційної стратегії, яка може забезпечити конкурентоспроможність підприємства у планованому періоді з урахуванням специфіки його діяльності;

- науково-методичний підхід SWOT-аналізу – його запропоновано здійснювати в координатах концепту «управління конкурентоспроможністю інновацій на основі розвитку потенціалу креативності підприємства», де можливості і загрози розглядаються з позицій чинників конкурентного

середовища, які детермінують потребу в креативності, а сильні і слабкі сторони підприємства оцінюються через призму потенціалу його креативності; це дає змогу окреслити коло рішень для розвитку організаційного простору креативності підприємства, які сприятимуть зростанню його гнучкості, проактивності й нарощуванню здатності до реалізації конкурентоспроможних інновацій.

- логіко-структурне моделювання процесів реалізації управлінських рішень – для ідентифікації характеристик когнітивно-самодостатнього підприємства з виокремленням тих, що визначають пріоритети розвитку знаннєвого потенціалу підприємства і тих, що формують якість організаційних відносин і впливають на мотиваційну складову середовища креативності, це дало змогу конкретизувати інструментальне наповнення цих процесів для розвитку обох складових когнітивної самодостатності для підприємств, що виготовляють технічно складну продукцію з метою підвищення результативності інноваційної діяльності.

4.Теоретичне та практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що основні положення, викладені в дисертації, доведено до рівня методичних розробок та практичних рекомендацій, які мають універсальний характер і їх упровадження сприятиме нарощуванню здатності промислових підприємств до створення конкурентоспроможних інновацій в умовах високодинамічних ринків.

Науково-методичні рекомендації для використання ціннісно-орієнтованого підходу в оцінюванні рівня конкурентоспроможності інновацій змогу чіткіше формулювати зміст інноваційних завдань для розробників з метою досягнення вищого рівня конкурентних переваг у ключових точках створення споживчої цінності і підвищення загального рівня конкурентоспроможності продуктових інновацій; науково-методичні рекомендації для формування когнітивно-самодостатнього підприємства дають змогу конкретизувати інструментальне наповнення цих процесів для розвитку обох складових когнітивної

самодостатності для підприємств, що виготовляють технічно складну продукцію з метою підвищення результативності інноваційної діяльності.

Використання результатів роботи. Сформовані за результатами дослідження прикладні рекомендації використовуються в діяльності: ДП «Воєнконверс-13» (довідка про впровадження № 18 від 20.02.2025 р.), ТОВ «Радіонікс» (довідка про впровадження № 918 від 28.11.2024 р.), ТОВ «Інститут хімії високих енергій» (довідка про впровадження № 50 від 15.06.2017 р.), ТОВ «Мавік+» довідка про впровадження № 24.11/19-001 від 19.11.2024 р.).

Теоретичні узагальнення і науково-методичні розробки автора використовуються в освітньому процесі Хмельницького національного університету при викладанні дисциплін «Ресурси і технології конкурентоспроможності інтегрованих підприємницьких структур», «Сучасні та класичні теорії менеджменту», «Креативний менеджмент», «Інноваційний менеджмент» та «Менеджмент» (довідка про впровадження № 035/15 від 02.04.2025 р.).

5. Особиста участь здобувача в отриманні викладених у дисертації наукових результатів. Дисертаційна робота Ігоря Михальчук є самостійно виконаною науковою працею, у якій вирішено наукове завдання щодо розроблення теоретичних, науково-методичних і практичних основ управління конкурентоспроможністю інновацій на основі розвитку потенціалу креативності підприємства в умовах крихкості й невизначеності ринків. Основні положення дисертації, наукові результати, висновки, пропозиції та рекомендації, які виносяться на захист, опубліковані у фахових наукових виданнях згідно чинних вимог. З наукових праць, що виконані у співавторстві, у дисертації використано ідеї та положення, запропоновані особисто автором

Дисертаційна робота виконана на кафедрі менеджменту та адміністрування Хмельницького національного університету, науковий керівник доктор економічних наук, професор Стадник Валентина Василівна.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки дисертації на наявність академічного плагіату, встановлено, що дисертаційна робота Михальчука Ігоря

Володимировича є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Дисертаційна робота характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення. Одержані результати є достовірними та обґрунтованими, що зумовлено використанням дисертантом сучасних методів досліджень, опрацюванням значної кількості наукових праць за обраним напрямом, аналізуванням великого масиву офіційних статистичних даних. Стиль викладення в дисертації матеріалів дослідження є науковим і забезпечує доступність їх сприйняття. Дисертація відповідає обраній темі, розкриває її та підтверджує, що автором вирішено поставлені у роботі завдання.

7. Перелік публікацій за темою дисертації. Аналіз наукових публікацій, повноти опублікованих результатів дисертації та особистого внеску здобувача, засвідчив, що результати дослідження, які викладені у дисертаційній роботі, повною мірою відображають основні положення та висновки роботи, доповідались та обговорювались на науково-практичних конференціях. За темою дисертації опубліковано 11 наукових праць, серед яких 5 статей – у наукових фахових виданнях, 7 тези доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 6,43 др. арк., з яких особисто здобувачеві належить 4,33 др. арк.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Красовська Г.О., Стадник В.В., Михальчук І.В. Організаційно-структурні умови розвитку потенціалу креативності в системі менеджменту конкурентоспроможності промислових корпорацій. *Innovation and Sustainability*, 2022. № 3. С. 14-25. (1,06 друк.арк. *Особистий внесок здобувача: сформульоване трактування дефініції «потенціал креативності» в розрізі завдань забезпечення конкурентоспроможності промислового підприємства та окреслено організаційно-структурні умови його розвитку – 0,7 друк.арк.*). <https://doi.org/10.31649/ins.2023.3.14.25>. Індексується і реферується в базах

даних: CrossRef; Index Copernicus; Google Scholar, Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

2. Михальчук І.В. Конкурентоспроможність підприємницьких структур як об'єкт управління: еволюція методологічних підходів. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. № 3. С.323-330. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2023-318-3-50> (1,0 друк.арк.). **Індексується і реферується в базах даних:** CrossRef; Index Copernicus; Google Scholar, Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

3. Йохна В., Михальчук І., Шатровський С. Сервісна інфраструктура інноваційно-орієнтованої економіки: погляд з позиції теорії цінності. *Економіка і суспільство*. 2023. № 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-118> (1,2 друк.арк. *Особистий внесок здобувача: виділено варіанти підвищення споживчої цінності інноваційної промислової продукції для посилення її конкурентоспроможності на цільових ринках та акцентовано вплив інноваційної інфраструктури на здатність підприємств проявляти креативність у процесах проектування і виведення на ринок нових ціннісних пропозицій – 0,4 друк. арк.*). **Індексується і реферується в базах даних:** Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського; Google Scholar; Index Copernicus; CiteFactor; Eurasian Scientific Journal Index (ESJI); Directory of Open Access Journals (DOAJ).

4. Mykhalchuk I., Stadnyk V. Management of group dynamics in the context of developing the creativity potential of the enterprise. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 2. P. 175-181. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-22> (0,83 друк.арк. *Особистий внесок здобувача: виділено специфічні завдання менеджменту для досягнення психологічної зрілості робочої групи до виконання інноваційних завдань, які відрізняються взаємозалежністю та введено термін «інноваційна продуктивність групи» - 0,5 д.а.*) **Індексується і реферується в базах даних:** CrossRef; Index Copernicus; Google Scholar, Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

5. Стадник В., Михальчук І. Каузальність дефініцій «конкурентоспроможність підприємства» та «конкурентоспроможність інновацій»:

епістемологічний аналіз з позицій цілей управління. *Development Service Industry Management*. 2024. № 3. С. 169–173. [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7\(24\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-7(24)). 22 (0,77 друк.арк. Особистий внесок здобувача: з позицій ціннісно-орієнтованого управління запропоновано авторське трактування термінів «конкурентоспроможність інновацій» з поділом на внутрішню і зовнішню та обґрунтовано їх зв'язок із типами інноваційних стратегій, реалізація яких можуть забезпечити підтримання конкурентоспроможності підприємства у планованому періоді» - 0,6 д.а.) **Індексується і реферується в базах даних:** CrossRef; Index Copernicus; Google Scholar, Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6.Stadnyk V., Krasovska G., Mykhalchuk I. Problems and prospects of Ukrainian economy development under the global destructive processes. FAI International Conference «Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management» SMTESM-2021 dedicated to the 25th anniversary of the Department of Automated Systems and Modeling in Economics of Khmelnytskyi National University Editors: Prof. Pavlo Hryhoruk Prof. Nila Khrushch Prof. Nina Poyda-Nosyk Prof. Pankaj Srivastava December 3-4, 2021.Abstract Proceedings of SMTESM-2021. 2021. Vol. 7(ii). P.15-17. <https://www.faipublications.com/vol-7-ii-2021-isbn-978-93-91342-63-0> (0,15 друк. арк. Особистий внесок автора: виокремлено основні проблеми функціонування промислового сектора економіки України в умовах переформатування глобальних ринків – 0,05 друк.арк.).

7.Михальчук І., Стадник В. Потенціал креативності інноваційно-орієнтованих підприємств: умови і напрями розвитку. *Наука, інновації, бізнес: проблеми, перспективи і сьогочасні тренди розвитку*: матеріали XI Всеукр наук-практ конф. пам'яті академіка НАНУ М.Г.Чумаченка, 26 травня 2023 р. Тернопіль: ТНТУ ім. І.Пулюя, 2023.137 с. С.82-84. (0,18 друк. арк. Особистий внесок автора: визначено завдання креативного менеджменту у складі системи управління інноваційною діяльністю і розкрито зміст терміну «потенціал креативності економічної організації» – 0,12 друк.арк.)

8. Михальчук І. В. Методи і завдання розвитку креативного потенціалу в системі інноваційного менеджменту підприємства. *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами*: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф., Частина 1. Луцьк, 15 груд. 2023 р., Луцьк: ЛНТУ, 2023. 391 с. С.68-70. (0,31 друк. арк.)

9. Михальчук І. Проблеми і пріоритети розвитку АПК України в період війни і повоєнного відновлення. *Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 12 груд. 2023 р., м. Кропивницький / Центральноукраїн. нац. техн. ун-т, каф. економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи ; [редкол. : А.А. Тихий, В.В. Зайченко та ін.]. В 2х частинах. Ч.1. Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2023. 203 с. С. 156-158. (0,2 друк. арк.)

10. Михальчук І., Стадник В. Інфраструктурні можливості відродження промислового потенціалу України: роль індустріальних парків. *Управління розвитком соціально-економічних систем*: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м.Харків, 21-22 березня 2024року). Харків: ДБТУ. Ч.2. 2024. 754с. С.56-60. (0,23 друк. арк. *Особистий внесок автора: охарактеризовано умови, за яких функціонування індустріальних парків може сприяти зростанню інноваційно-технологічного рівня учасників і нарощуванню їх ринкових можливостей* – 0,15 друк. арк.)

11. Mykhalchuk I., Stadnyk V. Marketing component of the potential of creativity in the management system of competitiveness of an industrial enterprise. Scientific Collection Inter Conf. (186) Proceedings of the IV International Scientific and Practical Conference «Recent Advances In Global Science» (May 6-8, 2024, Vilnius, Lithuania) / comp.by LLC SPC «Interconf» Boston: Indenpedently Published, 2024. 502 p. P.49-57. URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/6081> (0,5 друк. арк. *Особистий внесок автора: у структурі ланцюжка створення цінності виділено когнітивну складову, яка функціонально реалізується через маркетинг і визначено напрями її вдосконалення через креативні рішення* – 0,3 друк. арк.).

ВВАЖАТИ,

що дисертаційна робота Михальчука Ігоря Володимировича «Управління конкурентоспроможністю інновацій на основі розвитку потенціалу креативності підприємства», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради Закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 073– Менеджмент.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

дисертаційну роботу «Управління конкурентоспроможністю інновацій на основі розвитку потенціалу креативності підприємства», подану Михальчуком Ігорем Володимировичем на здобуття ступеня доктора філософії, до захисту

Головуюча публічної презентації,

завідувачка кафедри менеджменту та адміністрування

Хмельницького національного університету,

кандидат економічних наук, професор

Ніла ТЮРИНА

